

ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

O αγγλικός έκδοτικός οίκος Max Parrish & Co. London, είχε την εύχρησμημένη εμπειρία να έγκαινιάσει την έκδοση μιάς σειράς από μονογραφίες, πάνω σε διάφορα Ιστορικά μουσικά θέματα, με το γενικό τίτλο «The World of Music». Οι μονογραφίες αυτές άρχισαν να εκδίδονται από το 1947, σε λυσοβιλικά πανόβητα βιβλία (ο αριθμός των σελίδων είναι στερεότυπος για όλα: 72), τυπωμένα σε πολυτελές χαρτί, και εικονογραφημένα καλλιτεχνικά. Ένα έκλεκτο επίτελο μουσικολόγων συνεργάζεται στην έκδοση αυτή, για να προσφέρει, κατά τον πιο επαγωγό τρόπο, θέματα καλοδιαλεγμένα, που να παρουσιάζουν ένα γενικό ενδιαφέρον, και για το μνημένο μουσικό και για τον απλό φιλότεχνο. Τα βιβλία, που έχουν έκδοθει ως τώρα από τον οίκο αυτό, είναι τα εξής:

● **MESSIAH**, by Julian Herbage. — Είναι η εξαιρετικά ενδιαφέρουσα κι άγνωστη για τον περισσότερο κόσμο, Ιστορία της δημιουργίας και της σταδιοδρομίας του Μεσσία του Χαϊντελ. Ο συγγραφέας του βιβλίου αυτού μάς εκθέτει τις καταθλιπτικές συνθήκες κάτω από τις οποίες ο Χαϊντελ, γρεσκοπημένος τότε οικονομικά, σύνθεσε, μέσα σε είκοσιτέσσερες μέρες, την υπέροχη αυτή θεοσκευτική έποποιία. Μας περιγράφει την πρώτη θριαμβευτική έκθεση του όρατορίου αυτού στο Αουβλίνο, την άποτυχία των πρώτων του εκτελέσεων στο Λονδίνο, την πίκρα και την απογοήτευση του συνθέτη, και, τέλος, τη βαθμιαία έπιβολή του άριστουργήματος αυτού, όχι μόνο στην Άγγλία αλλά και σ' όλο τον πολιτισμένο κόσμο.

● **THE GOLDEN AGE OF VIENNA**, by Hans Gal. Μία ουγενής διαδοχή από μουσικές μεγαλοφυΐες—Γκλόουκ, Χάουπν, Μότσαρτ, Μπετόβεν, Σούμπερτ—που έζησαν και δημιούργησαν τ' αθάνατα άριστουργήματά τους στη Βιέννη, έκαιμαν τη χαρούμενη αυτή πόλη το πιο λαμπρό κέντρο του μουσικού κόσμου της εποχής εκείνης, που κράτησε πάνω από μισόν αιώνα και που δίκαια την άποκαλούν: «η Χρυσή εποχή της Βιέννης». Αυτή την εύτυχημένη εποχή περιγράφει με συναρπαστικό άφηγηματικό ύφος ο κ. Hans Gal, δίνοντας μας, μιά ζωηρόχρωμη εικόνα της αλληλικής, κοσμικής, θεατρικής και μουσικής ζωής της Βιέννης, όπου άνοβόβησε τότε μ' εξαιρετική λαμπρότητα η μουσική τέχνη.

● **CHAMBER MUSIC**, by A. Hyatt King.—Η Ιστορία της μουσικής δωματίου είναι πολύ πιο παλιά απ' όσο φανταζόμαστε. Το περιβάλλον όπου γεννήθηκε κι άναπτύχθηκε ήταν παντού και πάντα—άπό την αρχαϊκή εποχή ώς τη ρομαντική—οι βασιλικές αούλες και τ' άρχοντικά μέγαρα: πολύ άφρόντερα παρουσιάζονταν στις δημόσιες αίθουσες των συναυλιών. Άπ' αυτά τα λιγομάλια φωνητικά και όργανα συγκροτήματα γεννήθηκε η Όπερα κι η Συμφωνική όρχήστρα, χωρίς όμως η γέννησή τους να έπιφέρει και το θάνατο της γεννήτριας. Ά-

πεναντίας η μουσική δωματίου συνέχισε τη ζωή της, και, παράλληλα με την πολυθρόμη άπόνομή της—την όρχήστρα—σημειώνει διαρκώς μιά σταθερή εξέλιξη. Αυτή την Ιστορική της εξέλιξη μάς παρουσιάζει ο κ. Hyatt King, πραγματική μουσικολογική αούέντια για ό,τι άφορά την Ιστορία της μουσικής, ιδίως του 18ου και 19ου αιώνα.

● **COVENT GARDEN**, by Desmond Shawe—Taylor.—Ποιός δέν έχει ακούσει να μιλούν για αυτό τό ξακουστό παλιό θέατρο του Λονδίνου, που τρέι φορές (άπό τό 1732) ξαναχτισμένο στην ίδια θέση, ύστερα άπό δύο πυρκαϊές, στεγάζει τώρα, άπό χρόνια, την Έθνική Όπερα και τό Μπαλέτο της Άγγλίας. Σίγουρα πολλοί φιλόμουσοι θά ήθελαν να μάθουν την πολυτάραχη Ιστορία αυτού του τόσο κοσμηγόπητου θεάτρου. Κι' αυτή την έπιθυμία τους την Ικανοποιεί πληρέστατα ο συγγραφέας του βιβλίου, που μάς άφηγείται όχι μόνο την Ιστορία του Κόβεντ Γκάρτεν, αλλά και τους θριάμβους των μεγάλων καλλιτεχνών—Μολιμπράν, Μελμπά, Πάτι, Ρεζζκέ, Καρούζο, κ. ά.—που τραγούθησαν σ' αυτό.

● **THE WALTZ**, by Mosco Carner. — Μιά σύντομη μιά γοητευτική άφήγηση του άθάνατου και μαγευτικού Βάλς, που, απ' όταν πρωτοφάνηκε ως τώρα, συναρπάζει πάντα με άμείωτη δύναμη, στο μευστικό στροβίλισμα των βραμυσιών και της μουσικής του, όκρια και τις πιο βρώθιμες καρδιές. Ό κ. Carner, έξαιρετος μουσικολόγος κι άλλοτε διευθυντής της όρχήστρας της Όπερας της Βιέννης, μάς παρουσιάζει τό χορό αυτό άπό την πρώτη ταπεινή καταγωγή του—γεννήθηκε άπό τους χωριότικους γερμανικούς χορούς (Ländler) του 18ου αιώνα—ώς τό έξεπασμα της τρελής του όρμης, μέσος' άρχοντικά σαλονία και στα λαϊκά φτωχόσιτα της Βιέννης, καθώς και τη ραγδαία διάδοσή του σ' όλο τον κόσμο, καθιερωμένο πιά άπό τις ξακουστές μουσικές οικογένειες των Λάντερ και Ιδών των Στράους, σά μία άνωτερη χορευτική φόρμα. Έπί πλέον μάς παρουσιάζει τό Βάλς και σάν μιά έπίσης άνωτερη μουσική φόρμα, που τη συναντούμε συχνά στην Όπερα, στο Μπαλέτο και στη συμφωνική μουσική, χρησιμοποιημένη άπό ξακουστούς συνθέτες, σάν τό Βέμπερ, τό Μπερλιόζ, τό Σοπέν, τό Μπραμς, τό Λίστ, κ. ά.

● **GERMAN SONG**, by Elisabeth Schumann.—Κανείς δέ θά μπορούσε να γράφει πιο έγκυρα για τό Γερμανικό τραγούδι (Lied) άπό τη μοναδική σήμερα λείρα κι έρμηνεύτρια του, την Έλιζαμπετ Σούμαν. Στο βιβλίο της αυτό, δέ βρίσκομε μόνο μιά Ιστορική έπισκόπηση της γέννησης και της ανάπτυξης του, αλλά και τις άπόψεις της μεγόλης αυτής καλλιτεχνίδας, για την έρμηνεία του Λιέντ. Και φράνει ν' αναφέρουμε μόνο αυτό τό έπιμώμά της, για να νιώσουμε πόσο έχει έμβαθύνει στο νόημα της έρμηνείας αυτής: «Η γνώμη μου—

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

λέει—είναι, ότι τ' άριστουργήματα του τραγουδιού κρύβουν μέσα τους κάποιες μουσικές δυνάμεις. Πρέπει να ψάξουμε ως τα κατάβασθά τους και ν' άδράξουμε τέλεια τó νόημά τους». 'Η κ. Σούμαν δέν περιορίζεται στην εξέταση του λήντ τών καθιερωμένων μεγάλων συνθετών, αλλά, άρχίζοντας από τούς πρώτους Γερμανούς συνθέτες—τραγουδιστές του Μεσαίωνα (τούς *Minnesänger*) και περνώντας άπ' όλες τις μεταγενέστερες εποχές του τραγουδιού, άναφέρει και τά έργα τών λιγότερο σημαντικών συνθετών του λήντ, πού κι αύτοι συνέβαλαν στην εξέλιξή του.

'Εδώ πρέπει να ύπενθυμίσουμε και τά δυό, επίσης άξιόλογο, βιβλία τής ίδιας σειράς: *OPERA COMIQUE*, by *Marlin Cooper* και *THE ORSHESTRA*, by *Adam Carse*, για τά ποίετα γράφουμε στό ύπ' άρ. 24 φύλλο (15 'Απριλίου 1950) τής «Μουσικής Κινήσεως», στίς σελίδες 4 και 18.

● *THE CONCERTO*, by *John Culshaw*. — Είναι ή ιστορία τής γέννησης και τής εξέλιξης τής τόσο κοσμογάπητης μουσικής φόρμας του Κοντοέρτου, από τή πρώτη τής εμφάνιση (18ος αιώνας) ως σήμερα. Στην ιστορική αύτη άφήγηση βλέπουμε να παρελαύνουν οι έπιβλητικές μορφές τών μεγάλων δασκάλων, πού τή δημιούργησαν και συντέλεσαν στην άνάπτυξή τής, καθώς και τών έκκουστών βιρτουόζων κάθε εποχής, και βρίσκουμε πολλές άγνωστές μας λεπτομέρειες τής ζωής τους και τής δράσης τους, πού πολλές φορές, ξεπερνώντας τά σύνορα τής Ιστορίας, μπαίνει στη περιοχή του θρύλου.

● *SACRED MUSIC*, by *Alec Robertson*. — Στο βιβλίο αυτό παρακολουθούμε μέ πολύ ένδιαφέρον τήν τόσο διαφωτιστική εξιστόρηση τής εξέλιξης τής θρησκευτικής μουσικής, από τούς πρώτους χριστιανικούς χρόνους ως τή σημερινή εποχή. 'Η έργασία αύτη του κ. *Robertson*, άγκαλιάζει τή θρησκευτική μουσική όλων τών χριστιανικών δογματών, και κατατοπίζει, άκόμη και τó μη μνημένο άναγνώστη, όχι μόνο σ' αύτή τήν τόσο λίγο γνωστή περιοχή τής μουσικής, αλλά και σ' ό, τή άφορά τή ζωή και τó έργο τών μεγάλων δασκάλων τής.

MILITARY MUSIC, by *Henry G. Farmer*. — Ό έγκριτος αυτός μουσικόλογος—πραγματική άθηντία για ό, τή άφορά τήν 'Ανατολίτικη και τή Σκωτζέζικη μουσική—μελέτησε επίσης Ιστορικά, και τόν κλάδο τής Στρατιωτικής Μουσικής, και εξέδωσε άξιόλογες έργασίες του πάνω στο θέμα αυτό, όπως είναι κι αύτη έδω. Διαβάζοντάς τή συγκομίζουμε ένα σωρό από άγνωστές μας πληροφορίες, για τά πρώτα ύποτυπώδη στρατιωτικά ή «δημοτικά» συγκροτήματα πνευστών, για τó βαθμιαίο πλουτισμό τους, σέ αριθμό και ποικιλία όργάνων, και για τή σημερινή όργανωμένη και φανταχτερή εμφάνισή τους, μέ τόν τίτλο «μπάντες» (στρατιωτικές ή δημοτικές). Παράλληλα παρακολουθούμε και τήν εξέλιξη τών όργάνων πού τις άποτελοδν—άφοδ πρώτα κατατοπιούμε στα είδη τους όπως τά συναντούμε σέ κάθε εποχή—και γνωρίζουμε όλους όσους συντέλεσαν στην εξέλιξή τής, όργανοποιούς και μάστρους.